ئسوڵیەتی دینی(فندەمنتالیزم) تیرۆریستە)) … نەجمەدین فارس حەسەن

ڕووداوی(١) شوبات کارێکی تیرۆریستی چاوە ڕوان کراوبوو.
لە بە ر ئە وە ی هە وڵی کۆمە ڵێك کە لە دە سە ڵاتدانی یە و ، دە یە وێت دە سە ڵات بگرێتە دە ست، دە یانە وێت لە ڕێگە ی هە وڵێکی بە و شێوە یە ، داواکاری یە کانیان بە دە ست بەێنن.
ئە م کارە لە ئێستادا کە ڕوو بە ڕووی ئە ندامانی دە سە ڵاتدار و حیزبە قۆرغ کارە کانی دە سە ڵاتی کۆمە ڵگا یە، لە بە رئە وە یە لە ئێستادا لە دە سە ڵاتوو مل ملانێیە کی کۆنە پە رستانە دان بە پراکتیکێکی قێزە وون.

هە روە ها ئە م پراکتیکە کۆنە پە رستانە یە هە ر ڕووبە ڕووی دە سە ڵات نی یە، بە ڵکو ڕوو بە ڕووی هە موو کۆمە ڵگا یە. چونکە (فندە منتالیزم) هە رەێزو لایە نێك کە بە ئاڕاستە ی جیاوازی خۆیان ببینن، ئە وان لە بە رە ی دووژمن و بێ باوە ڕوو کافر بە قسە ی خۆیان دە زانن و لە قە ڵە می دە دە ن. پ□□زە ی (فندە منتالیزم) پ□□زە یە کی کۆنە پە رستانە ی پە یوە ندی یە کی کۆمە ڵایە تی یە لە سیستە می سە رمایە داری. لە بە ر ئە وە ی ئە و پ□□زە یە ی ئە وان بە شێکی بۆ تێکدانی ڕە وە ندی بزاوتنی کۆمە ڵە بە ئاڕاستە یە کی ڕاستی گۆڕانی م□زوو ، بە شە کە ی تریشی کۆبوو نە وە ی بە رژە وە ندی چە ند ئە ندامێکە و ، هە وڵێکە بۆ بە دە ست هێنانی بە رژە وە ندی یە تایبە تی یە کانیان . هە روە ها بۆ لە خشتە بردنی کۆمە ڵە لە چوار چێوە ی تێزو ئایدیایە کی نامادی یانە یان و کۆمە ڵ نقوم کردنە لە گە ڵ کۆنە پە رستیدا.

فندە منتالیزم دە ست بردنی بۆ کارێکی تیرۆرستیانە ناوە ڕۆکی پ□□زە کە یانە ، بۆ بە ڕێوە بردنی کۆمە ڵگا، کە ناتوانێت پ□□زە یە کی جیاواز بە دە ست بەێنێت لە پ□□زە ی بە ڕێوە بردنی سیاسی و ئابووری و کۆمە ڵایە تی ێستای پە یوە ندی بە رهە م هێنانی سە رمایە داری . لە م کاتە دا دە بێت بۆ بە دە ست هێنانی داخوازی یە تایبە تی یە کانیان ، لە ڕێگە ی زیندوو کردنە وە ی هە ستی دینی لە ناو ئە ندامانی کۆمە ڵداو لە ڕێگە ی چە ند پ□□زە یە کی هووشیار کردنە وە وە . کە پ□□زە ی ترس و تۆقاندنی مر□قە لە ئە و

دنیاو ده سته مۆ کردنیانه بۆ سیاسه ت و به رژه وه ندی تایبه تی
ئابووری ئه م دنیای خۆیان چۆن ئێستا ده سه ڵات داران مشه خۆری به
رهه م هێنانی کۆمه ڵایه تی و ، ئه وانیش ده یانه وێت مشه خۆری هه
مان سیسته م بن ، به ڵام له ژێر ناوی گه ڕانه وه بۆ سه له فی
ساڵح و هاتنه سه ر هێڵی په یڕه وی ئاینی خودا ده بێته ڕوو پۆشی
سیاسه تی چه په ڵی هه مان مسته خۆرانی ده سه ڵات داران و له ڕێگه
ی ڕێگه چاره ی کۆنه په رستانه ی به ده ست هێنانی هه مان ده سه
ڵاتی تیۆ کراتی سه ده کانی ڕابردووه ده یه وێت کۆ مه ڵگه له چوار
چێوه ی کۆت و به ندی ترس و تۆقاندن و سنوور دانان بۆ ژیانی تایبه
تی مر□ق □امی مرۆڤایه تی بکات.

دین به ر هه می سه ده کانی ڕابردووه و ته نهاش له یه ك سه ده ی
کۆ مه ڵایه تیدا که سه ر ده می په یوه ندی کۆمه ڵایه تی کۆیله
داری یه دین و ئاینه کان به ر هه م هاتن و له دایك بوون . چوونکه
به شێکی پێك هاتی کۆنه په رسترین سه رده مه که له هه مان کاتیشدا
دین له و ساتانه دا ڕه ت که ره وه ی ئه و په یوه ندی یه کۆمه
ڵایه تی یه نه بووه ، به ڵکو شه ر عیه ت دا ن و به قانونی کردنی
په یوه ندی کۆیله و خاوه ن کۆیله بووه له چوار جێوه ی دین و په
یڕه وه کانیاندا . کاتێك له سه ر ده مێکی زۆر جیاوازی په یوه ندی
سیا سی و ئا بووری و کۆمه ڵایه تی جیاوازدا هه مان هه ستی ئاین
چێتی زیندوو ده کرێته وه ، له به ر ئه وه ی سه رده می نوێ توانای
وه رگرتنی ده سه ڵاتێکی له و جۆره ی ڕابردووی تێپه ڕاندووه ، به
ڕێگه ی تووندو تیژی و به زۆری زۆرداره کی ده یانه وێت بیسه پێنن
و بیکه نه په یڕه وی کۆمه ڵایه تی مرۆڤه کان ، له ڕێگه ی هه
وڵێکی تیرۆرستی یه وه هێزو توانای خۆیان پیشان ده ده ن ، بۆ ئه
وه ی وادیاربێت که بوونیان له کۆمه ڵدابوونێکی هێزدارو گۆڕان
کاره . له بنه ڕه تدا هێزێکی خافڵ گیری قێزه وونی ناو کۆمه ڵگایه
.

له ڕابردوودا ئه م هێزانه له لایه ن زلهێزه کانه وه زیندوو کرانه
وه و هێزیان به به ردا ده کردن و ده یان کردن به گژ هێزو نفوسه(
ئیتۆریته) سیاسی و ئابووری وکۆمه ڵایه تی یه کانی تری جیهاندا .
له ئێستادا هێزی ئه م ڕه وه ندانه به پێی به رژه وه ندی یه کانی
تر له جیهانداو هه روه ها له ناوچه که دا ده کرێت به گژ ناوچه
جیاوازه کاندا – له لا یه کی تر ئه م ڕه ووته مان و نه مانیان به
ندبووه به تێك دان و له ناو بردنی پ□□زه کانی سیسته می نوێی
جیهان له عێراق دا . واتا کۆتایی سووڕێکی ژیانیان ده بێت و له

وانه وه بچنه وه سووڕی ژیانی متبوونی قۆزاغه یی و جارێکی ترگه شه کردنیان له ناوه ندێکی ترو به پێی هه لو مه رجێکی تری مێژوو هه مان سووڕی ژیان ده ست پێبکه نه وه به سوودوقازانجی هه مان سیسته م،ئه م هێزانه وهه ڵخڕاندنیان هێزه گه و ره کانی جیهان ده چنه پشتیانه وه، که له ڕابردوودا ئه و په یڕه وه جێ به جێ کران . له ئێستادا ئه گه ر دژایه تی یه کیان بکه ن له وانه یه له ئاینده دا بچنه وه باوه شی خاوه نیان و زلھێزه کان.

بۆ چاره سه ر کردنی کێشه یه کی له وبابه ته پێویستی به درووست کردنی ئیراده یه ك هه یه له به رامبه ر ئیراده یه کی دینی سه له فی یه وه که ئیراده که ی پێك هێناوه بۆ هووشیاری یه کی تر که ئیراده ی دژ به هه وڵێکی له و جۆره ی (فنده منتالیزم) پیاده ی ده کات . واتا گۆڕینی هووشیاری دینی یان زهنی و دینی یه ، به هووشیاری یه کی زانستی و زهنێکی زانستی که جیهان بینی یه کی واقعی هه یه و دنیا له دووتوێی شیکاره مادی یه کاندا تاووتوێی ده کات و له گه ڵ تێزی خورافه و نازانستیدا دژ ده وه ستێت . واتا گۆڕینی زهنی (فنده مینتالیزم) له به رگی تووند ڕه ووی و میان ڕه ویدا ئه ر کێکه و جیاواز ناکرێته وه . چونکه میانڕه ووی خۆ مه ڵاس دانی هه مان هێزی تووندڕه وی یه له به رگی پیاو چاکیدا
له به ر ئه وه ی سه رچاوه ی وانه و ستراتیژ له یه ك ده زگای فکری و یه ك سه ر چاوه ی شیکاری دینی فنده منتالیزم وه ر ده گیرێت . به م پێ یه نابێت خانه جیایی بۆ هێزه کانی فنده منتالیزم بکرێت . له به ر ئه وه ی هه ر ڕێڕه وه و کاتێك و شوێنێك به گونجاو ده زانێت بۆ گه شه ی گه رای فکری وسیاسی و نفوسی کۆمه ڵایه تیان له پێناو به ده ست هێنانی ده سه ڵات ، له ڕێگه ی به کار هێنانی کاری تیرۆرستی یه وه.

به م پێ یه پێوویسته له کۆڵه که کانی فنده منتالیزم بدرێت و ڕیشه ی فکری ئه و ڕه ووته بخرێته ژێر نه شته ری تیژی ڕه خنه ی ماددی زانستی یه وه و ته واوی ده زگاو هێزه هووشیار ده ره سه له فی یه کانیان ، به هووشیاری یه کی زانستی بدرێته دواوه و ڕیشه کێش بکرێت له نێوه ندی کۆمه ڵی هه ژارو نه خوێنده واراندا و خوێنده وارانی ئه و داموده زگایه ی ئه وان به ڕه خنه ی ڕووناکبیری بخرێته ژێر پرسیارێکی گه وره وه و پێ کوته یی یه کانیان له چوارچێوه یه کی ته سك بینیندا بۆ هه موو لایه ك ڕۆشن بکرێته وه ، بۆ ئه وه ی ئاینده ی مر□ق گه شترو ڕۆشنتر بێت بۆ به ده ست هێنانی خۆش گووزه رانی

8.2.2004